

MANŽELSTVO A RODINA V BOŽOM PLÁNE

Rodinná katechézka 127-2020 (698)

www.inky.sk

týždeň po 8. 3. 2020

„Cti svojho otca a svoju matku, aby si dlho žil na zemi, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh!“ (Ex 20, 12). „A bol im poslušný“ (Lk 2, 51). Pán Ježiš sám pripomenul dôležitosť tohto „Božieho prikázania“. Apoštol učí: „Deti, poslúchajte svojich rodičov v Pánovi, lebo je to spravodlivé. Cti svojho otca i matku, to je prvé prikázanie s prislúbením: Aby ti dobre bolo a aby si dlho žil na zemi“ (Ef 6, 1-3).

BOŽIE SLOVO:

(2 Sam 2,1-4)

Čítanie z Druhej knihy Samuelovej: *Dávid sa pýtal Pána: "Mám vtiahnuť do niektorého z júdskejších miest?" Pán mu odpovedal: "Vtiahni!" Dávid sa pýtal: "Kam mám vtiahnuť?" Odpovedal: "Do Hebronu." Dávid teda vtiahol ta, podobne aj jeho dve ženy, Jezraelitka Achinoam a manželka karmelského Nábala Abigail. Aj mužov, ktorí boli s ním, vyviedol Dávid, každého s jeho rodinou, a usadili sa v mestách Hebronu. Vtedy prišli mužovia Júdska a pomazali tam Dávida za kráľa nad domom Júdu. Počuli sme Božie slovo!*

KATECHÉZKA

(KKC 2201 – 2213; 1533 – 1535)

(porov. www.inky.sk, úvahy/katechézy č. 345, 407; 363; 368; 365)

„Rodina je prvotná bunka spoločenského života. Je prirodzeným spoločenstvom, v ktorom sú muž a žena povolani k darovaniu seba v láske a v darovaní života. Autorita, stálosť a životné vzťahy vnútri rodiny tvoria základy slobody, bezpečnosti a bratstva v rámci spoločnosti.“ (KKC 2207) „Muž a žena spojení v manželstve tvoria spolu so svojimi deťmi rodinu. Táto ustanovizeň predchádza akékoľvek uznanie verejnou mocou; tá je povinná ju prijať.“ (KKC 2202)

Rodina je základ ľudstva. Antropológovia najnovšie mienia, že to bolo práve *ohraničenie* sexuálneho pudu a jeho *skrotenie* v ustanovizni manželstva a rodiny, ktoré umožnilo vytvoriť ľudskú spoločnosť, ľudskú kultúru a civilizáciu, v ktorej ľudia v pokoji žijú vedľa seba ako blízni a nie ako nepriatelia – a čo teda, povedané s trochou nadsázky, „poľudštilo opicu“ na človeka. Čokoľvek menšie ako rodina nemá šancu prežiť, osamelý človek či skupinka ľudí, neschopných tvoriť rodinu, vymrie smrťou posledného z nich. Rodina je schopná žiť, prežiť a odovzdať život ďalšej generácii a rozmnožiť sa v skutočný národ. V duchu nám zaznievajú slová, ktoré Boh hovorí tej najmenšej novej rodine, Abramovi a Sára: „Urobím z teba veľký národ, požehnám ťa a preslávim tvoje meno [...] V tebe budú požehnané všetky pokolenia zeme!“ (Gn 12,2-3) Čokoľvek nadto je už *bonus*. Isteže sa rodinám žije lepšie v obci... v silnom, dobre zabezpečenom meste... V národe, v spravodlivom a dobrom štáte. Ale stále platí: rodina dokáže žiť a prežiť a odovzdať život aj mimo týchto všetkých útvarov. A naopak. Všetky tieto útvary sú tu na to, aby slúžili rodine, uľahčovali život a poslanie rodiny, bránili ju a chránili. A sami sú, nakoniec, rodinami založené. Kamkoľvek sa pozrieme, od *dvanástich rodín potomkov Jakuba*, ktorí vytvorili dvanásť kmeňov Izraela až po naše kraje, kde dejiny sú popretkávané rodinami a rodmi, ktoré spolu – často v podobe dedičnej šľachty – ustanovovali nad sebou kráľa a pre seba ríšu na svoju ochranu. Tento princíp dobre zaznieva v starobylej Federálnej charte Švajčiarska, ktorou v 13. storočí údolia Schwyz, Uri a Nidwalden a ich obyvatelia založili dnešné Švajčiarsko touto dohodou: „Pre spoločné dobro a správne nastolenie mieru sa dohodli tieto pravidlá: Vzhľadom na súčasnú ťažkú situáciu sa ľudia a spoločenstvá Uri, Schwyz a Nidwalden zaväzujú, že si budú navzájom pomáhať všetkými možnými prostriedkami proti každému jednému, kto im môže spôsobiť násilie alebo nespravodlivosť.“

Rodina plní nezastupiteľnú úlohu v štáte, ktorý je v službe rodín. Sám štát si uvedomuje, že jeho sila bude len tak veľká, ako silné sú rodiny, ktoré ho tvoria. Britský antropológ Daniel Unwine už na začiatku 20. storočia preukázal, že tam, kde sú inštitúty manželstva, manželskej vernosti a rodiny ako také silné, spoločnosť tiež rastie a napreduje. Tam, kde sa tieto veci oslabia alebo zaniknú, spravidla do dvoch generácií zanikne aj štát, ktorý ich mal chrániť.

To je dôvod, prečo existuje aj v svetskom štáte *manželské právo*. Existuje množstvo vzťahov – priateľstvo, spoločníci či kolegovia a podobne – ale žiaden z nich nie je právne tak regulovaný a tak chránený a zvýhodňovaný, ako manželstvo. Dôvod je práve tento: „*Snubné chápanie manželstva vníma manželstvo ako základnú bunku spoločnosti, ktorá má za cieľ zabezpečovať jej reprodukciu a riadnu výchovu detí. Manželstvo je teda do značnej miery verejnou inštitúciou (minimálne v miere, do akej je existencia manželstva potrebná vo verejnom záujme). Preto je obhájiteľné, aby štát manželstvo právne uznával a reguloval ho a na manželov uvaloval rôzne povinnosti (najmä záväzok stálosti a výlučnosti).*“ (Patrik Daniška) Manželia na seba prijímajú vážne záväzky a vážnu zodpovednosť a poskytujú výchovu detí a vytvorením rodiny štátu a celej spoločnosti nenahraditeľnú službu – a preto sa im za to štát odmeňuje rôznymi výhodami, poskytuje im právnu ochranu, zastáva sa ich svojou autoritou – ale súčasne aj dohliada na to, aby manželstvá a rodiny túto svoju zodpovednosť riadne plnili! Tak to vysvetľuje aj Katechizmus: „*Rodinu treba podporovať a chrániť primeranými sociálnymi opatreniami. Tam, kde rodiny nie sú schopné plniť svoje úlohy, majú iné spoločenské celky povinnosť im pomáhať a podporovať rodinnú ustanovizeň.*“ (KKC 2209).

V Cirkvi to platí rovnako – akurát že nielen vzhľadom na tento svet, ale aj na večnú spásu. „*Dve sviatosti, posvätný stav a manželstvo, sú zamerané na spásu iných. Prispievajú aj k osobnej spásu, ale prostredníctvom služby iným. Udeľujú osobitné poslanie v Cirkvi a slúžia na budovanie Božieho ľudu.*“ (KKC 1534) V tomto bode Cirkev veľmi jasne konštatuje, že manželstvo a rodina je naozaj aj v Cirkvi riadna inštitúcia, ktorá má, podobne ako kňazstvo, úlohu a poslanie, ktorou slúži Cirkvi, jej rastu a spásu (a sami manželia sa spasia akoby „mimochoodom“ tým, že sa zasvätia tejto službe). Podobne ako kňazi aj manželia prijímajú „*osobitné posvätenia*“ (KKC 1535) k tejto službe.

UVAŽOVANIE:

Dnes prebieha v spoločnosti diskusia o manželstve. Je tu pokus o jeho *redefiníciu*, čiže zmenu samej podstaty manželstva. Doteraz bolo manželstvo chápané ako verejná ustanovizeň, ktorou sa manželia zaväzujú k službe spoločnosti ako rodina a prijímajú zodpovednosť za túto službu – a štát ich na oplátku chráni a podporuje, ako len dokáže. Nové liberálne trendy robia z manželstva súkromnú vec, ktorú prijímajú dvaja ľudia (dokonca ani nie muž či žena, dokonca ani nemusí byť ľudia, mali sme tu už sobáš s *lustrom* napríklad, alebo dokonca ani nie dvaja, dnes sa množí móda sobášit' sa sám so sebou a sľubovať vernosť a oddanosť samému sebe) – a to len a jedine preto, že sa im to páči, zachcelo sa im to, z momentálneho rozmaru – a štát je povinný ich v tom podporovať a chrániť bez ohľadu na to, či ich rozmar spoločnosti niečo prináša alebo nie. Boj, ktorý Cirkev a kresťanstvo dnes zväzda nie je bojom o tom, či nejakí „homo... multi... poly...“ a pod. môžu alebo nemôžu ako osoby uzatvoriť manželstvo. Je to zápas o samú podstatu spoločnosti: Či v jej strede bude láska, zodpovednosť a služba jeden druhému i spoločnosti – alebo či najvyššou hodnotou spoločnosti bude rozkoš, sex, sebecko, rozmar a neobmedzený individualizmus. Je to aj rozhodovanie o tom, či Západ ako civilizácia prežije a pretrvá, alebo padne a zanikne aj so svojou kultúrou (spomeňme na Daniela Unwina!) A to sme ešte ani nespomenuli dopad tohto zápasu na spásu, zbožštenie človeka a na večný život! Veď ako by mohol sebecký narcistický do seba zahľadený egoista závislý na sexe a rozkoši žiť Nebeský Život?

OTÁZKY NA REFLEXIU:

VŠEOBECNE: Vnímam manželstvo ako sesterskú sviatosť kňazstva, v ktorej sa rovnako ako kňazi zasväcujeme slúžiť budovaniu Cirkvi a výchove synov a dcér Boha? AK SOM SLOBODNÝ: Vyberám si budúceho partnera podľa tohto kritéria – nielen či sa mi páči, ale či je ochotný a schopný spolu so mnou takto slúžiť? AK SOM V MANŽELSTVE: Slúžime týmto spôsobom ako manželia i rodina budovaniu farnosti, Cirkvi?